

Social- og indenrigsminister Karen Ellemanns talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Besvarelse af SOU samrådsspørgsmål N

Tid og sted: Torsdag den 28. april 2016

Social- og Indenrigsudvalget

Samrådsspørgsmål N stillet af Karina Adsbøl (DF)

”Vil ministeren forklare, hvorfor der er sket et fald i udgifterne til merudgiftsydelser, herunder om ministeren kan være sikker på, at kommunernes ændringer i deres vurderinger i sagerne ligger inden for intentionen i lovgivningen (jf. svar på SOU alm. del – spm. 15)? Hvordan kan ministeren være sikker på, at lovgivningens intentioner efterleves, når handicaporganisationerne oplever, at borgere ikke får den rette hjælp?”

Indledning

Tak for invitationen til samrådet her i dag.

Også tak til spørgeren for uddybningen af spørgsmålet, som vi skal drøfte.

Ud fra spørgsmålets henvisning til svaret på SOU spørgsmål 15, forstår jeg det sådan, at spørgsmålet handler om merudgiftsydelsen til børn i servicelovens § 41.

Jeg bliver først bedt om at forklare, hvorfor der er sket et fald i udgifterne til merudgiftsydelsen, og i den forbindelse bliver jeg spurgt, hvordan jeg kan være sikker på, at kommunernes ændringer i deres vurderinger i sagerne ligger inden for intentionen i lovgivningen.

Jeg bliver desuden spurgt, hvordan jeg kan være sikker på, at lovgivningens intentioner efterleves, når handicaporganisationerne oplever, at borgere ikke får den rette hjælp.

Forklaring på fald i udgifterne til merudgiftsydelsen

Hvis vi starter med årsagerne til faldet i udgifterne til merudgiftsydelsen, så er det korrekt, at udgifterne har været faldende de senere år.

Det samme gælder for antallet af modtagere og den gennemsnitlige udgift pr. modtager.

Som jeg også nævnte i svaret på SOU spørgsmål 15, så er mit ministerium ikke i besiddelse af oplysninger, der kan forklare årsagerne til faldet.

Men det er min vurdering, at udgiftsfaldet skyldes ændrede vurderinger i kommunerne af den enkelte sag inden for lovgivningens rammer.

Jeg kan naturligvis ikke være sikker på, at dette er hele forklaringen, men forklaringen understøttes af tal fra Ankestyrelsen. Det vender jeg tilbage til om lidt. Jeg kan i øvrigt også oplyse, at det er en opfattelse som KL deler.

Det, at en kommune kan anlægge en ændret vurdering af en sag uden nødvendigvis at bringe sig på kant med lovgivningen, hænger sammen med, at hver enkelt afgørelse om merudgiftsydelse altid skal træffes ud fra en konkret og individuel vurdering.

For eksempel skal det altid vurderes konkret og individuelt, om de udgifter, som en familie med et barn med funktionsnedsættelse har til for eksempel befordring, kost eller tøj til barnet, rækker ud over, hvad familier med – om jeg så må sige - raske børn har.

Lovgivningen tillægger altså kommunerne et vist råderum inden for hvilket, de skal foretage vurderingen i den enkelte sag, og det giver igen mulighed for kommunerne for at ændre vurderingerne uden at overskride den lovgivningsmæssige ramme.

Og i en tid hvor der ikke er ubegrænsede midler til rådighed - heller ikke i kommunerne - må man nok se i øjnene, at kommunerne i nogle sager ændrer deres vurderinger i skærpente retning.

Og det gælder – tror jeg – både vurderingen af, om familierne har merudgifter, der overstiger lovens minimumsbeløb på 4.656 kr. om året, og vurderingen af størrelsen på de enkelte merudgiftsposter, der indgår i den samlede bevilling til den enkelte familie.

Dette, vurderer jeg, er i hvert fald en del af forklaringen på faldet både i udgifterne til merudgiftsydelsen samlet set, faldet i antallet af modtagere og faldet i gennemsnitsudgiften pr. modtager.

Ændrede vurderinger ligger inden for lovens intentioner

Hvis vi så går over til at se på spørgsmålet om, hvorvidt jeg kan være sikker på, at kommunernes ændringer i deres vurderinger i sagerne ligger inden for intentionen i lovgivningen:

Jeg kan jo aldrig være 100 pct. sikker på, at alle afgørelser på dette område bliver truffet i overensstemmelse med intentionen i lovgivningen.

Men ministeriet har ikke holdepunkter for at sige, at faldet i udgifter til merudgiftsydelsen, faldet i antallet af modtagere og faldet i gennemsnitsudgiften pr. modtager er udtryk for, at kommunerne tilsidesætter lovgivningens intentioner. Eller med andre ord har vi ikke holdepunkter for at sige, at kommunerne ikke handler inden for det råderum, som de efter loven har fået tillagt.

Dette støtter jeg på tal fra Ankestyrelsen, som viser, at andelen af ændrede sager om merudgiftsydelsen har ligget stabilt siden 2013.

Ankestyrelsens tal viser således, at ca. 10 pct. af det samlede antal afgørelser om merudgiftsydelsen efter servicelovens § 41 i pe-

rioden fra juli 2013 til og med december 2015 har været ændringer.

Ydermere viser tallene, at hjemvisningsprocenten i perioden har varieret inden for et spænd på mellem ca. 20 og 30 pct., mens Stadfæstelsesprocenten har varieret inden for et spænd på mellem ca. 60 og 70 pct.

Den stabile ændringsprocent siger mig, at selv om kommunerne har ændret deres vurderinger i de enkelte sager i skærpende retning, ligger ændringerne inden for lovgivningens rammer.

Hvis kommunernes vurderinger var blevet for hårde, må man jo alt andet lige gå ud fra, at Ankestyrelsens ændringsprocent i sagerne var steget. Og det har som sagt ikke været tilfældet.

Jeg vil også gerne omkring hjemvisning sige, at en hjemvisning jo ikke nødvendigvis er udtryk for, at kommunens afgørelse har været i strid med loven. En hjemvisning skyldes således oftest, at sagen ikke har været tilstrækkeligt oplyst i første omgang.

Når kommunen så har tilvejebragt de nødvendige oplysninger, kan afgørelsen dermed godt få samme resultat som i første omgang – blot på et bedre oplysningsgrundlag.

Til sidst vil jeg lige omkring tallene fra Ankestyrelsen sige, at der har været et såkaldt databrud i 2013, som gør, at det ikke er muligt at sammenligne med tidligere år, hvor opgaven med statistikker lå i andre myndigheder.

Efterlevelse af lovens intentioner og oplevelsen af ikke at få den rette hjælp

Så vil jeg som det sidste gå over til den del af spørgsmålet, der handler om, hvordan jeg kan være sikker på, at lovgivningens intentioner efterleves, når handicaporganisationerne oplever, at borgere ikke får den rette hjælp.

Inden jeg svarer på denne del af spørgsmålet, vil jeg egentlig gerne udfordre præmissen om ikke at få den rette hjælp.

For på hvilket grundlag baseres dette udsagn, og hvem inden for handicaporganisationerne er det mere præcist, der oplever, at borgerne – her børn med handicap – ikke får den rette hjælp? Og det ligger jo i sagens natur, at når vi har et system, hvor der i denne type sager altid skal træffes en konkret og individuel afgørelse, ja så er det jo svært at sige noget generelt om, hvad der er den rette hjælp.

Grunden til, at jeg tillader mig at udfordre præmissen lidt, er, at vi i ministeriet ikke er bekendt med, at borgerne generelt ikke får den rette hjælp til dækning af merudgifter, men det er klart, at jeg også er optaget af, at så få som muligt skal føle, at de ikke får den rette hjælp.

Derfor rammer denne del af spørgsmålet for mig at se ned i den tillidsdiskussion, der har været omkring forholdet mellem borgerne og kommunerne. Og som jeg jo selv har italesat i forbindelse med mit arbejde med at revidere Servicelovens voksenbestemmelser.

For mig at se er en del af løsningen her at få genskabt tilliden mellem borger og kommune, og jeg tror, at hvis man skal lykkes med

det, skal der ske en forventningsafstemning, så man ved, hvor man har hinanden.

En forventningsafstemning der skal ske på såvel et generelt som på et konkret niveau.

På det konkrete niveau handler det om en dialog mellem borger og sagsbehandler om, hvilken hjælp borgeren mener at have behov for sammenholdt med, hvad kommunen kan yde inden for lovgivningens rammer.

Det understøttes også af den GAP-analyse, DCH udgav i april 2015, som netop viser, at alle er enige om, at gensidig tillid, god forberedelse og solidt kendskab til lovgivningen er blandt de vigtigste parametre for en god kontakt i sagsbehandlingen.

På det mere generelle niveau handler det snarere om, at vi alle som aktører på dette her område går ud og hjælper hinanden med at formidle det klare budskab, at ingen borger skal opleve at stå i den situation ikke at få den hjælp, som loven giver ret til, og – for sådan tror og håber jeg, at det er – at ingen kommune bevidst handler i strid med lovgivningens intentioner.

Men vi skal også – selv om det kan være svært – turde at sige, at der kan være situationer, hvor borgere oplever, at hjælpen skæres ned inden for lovgivningens rammer.

Og det er jo ikke det samme som, at kommunerne ikke agerer inden for loven.

Jeg tror, at forventningsafstemning kan medvirke til at skabe tillid til, at kommunen agerer inden for lovgivningens rammer, og tilli-

den kan også skabe grobund for en god dialog om begrundelsen for, at en tidligere ydet hjælp eventuelt bliver reduceret.

Afslutning

Hvis jeg så lige skal samle lidt op her til sidst, så vurderer jeg og mit ministerium, at faldet i udgifterne til merudgiftsydelsen skyldes ændrede vurderinger i kommunerne i de enkelte sager inden for rammerne af lovgivningen.

Det, at de ændrede vurderinger, selv om de er i skærpende retning, ligger inden for lovens intentioner, bygger jeg på, at ændringsprocenten i Ankestyrelsen er stabil, hvilket den jo ikke ville være, hvis kommunerne tilsidesatte lovens intentioner.

Det, at nogle borgere oplever, at de ikke får den rette hjælp, selv om lovens intentioner efterleves, hænger for mig at se sammen med manglende forventningsafstemning mellem borger og kommune – en forventningsafstemning, der ikke mindst er vigtig i disse tider, hvor der ikke er ubegrænsede økonomiske ressourcer til rådighed derude, og hvor vi derfor uundgåeligt vil se situationer, hvor kommunerne inden for lovens rammer begrænser hjælpen.

Vi må alle trække i arbejdstøjet og gøre vores til at forventningsafstemme, så der igen bliver fuld tillid til, at kommunerne agerer inden for lovgivningens rammer og efterlever intentionen med reglerne.

Tak for ordet.